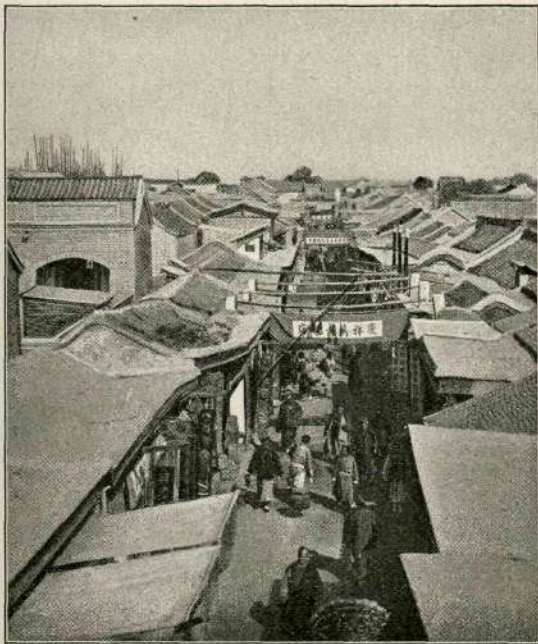

Ozriva se nekoliko na desno in levo!

Prodajalnica pri prodajalnici. Tistega blišča in sijaja, ki je lasten prodajalnicam evropskih mest, iščeš zastoj tukaj v stolnem mestu Šantungu, v katerem diha nad osemtrideset milijonov paganskih duš. Nič vabljivega nimajo za razvajeno oko radovednega tujca te kitajske izložbe. Vendar se oko z zanimanjem pase na živi sliki mestnih ulic, ki se mu izpreminja pri vsakem koraku.

Prodajalnice, rekel bi, nimajo ne vrat ne oken. Vsa stran, ki je obrnjena na ulico, je odprta. Zvečer pa ob določenem času vsak

Kitajska ulica.

lastnik svojo prodajalnico ali delavnico skrbno zadela z nalašč zato pripravljenimi deskami. In tačas se ti zdi, da stojé ob ulici ogromni leseni zaboji. Podnevu so te prodajalnice podobne z različnim blagom založenim lopam. Nekaka ograja, ki služi za mizo, loči zunanji svet od 'gospoda' trgovca. Ta složno sedi v kotu, puši tobak ter zadovoljno opazuje kupujoče občinstvo. Prijazen smeh mu neprestano igra na rejenih licih. Dasi so trgovci sploh jako uljudni ljudje, vendar pa nihče ne prekosi kitajskega trgovca v pri-

jaznosti, uljudnosti in lepih lastnostih. Poleg tega ima tudi to hvalevredno svojstvo, da mu ni na prevelikem dobičku. Zadovoljen je tudi z majhnim. Da gre le blago iz prodajalnice in ne leži mrtvo na kupu, pa je zadovoljen. Ravno to pametno načelo pa je duša vse cvetoče kitajske kupčije.

Pred temi prodajalnicami je na tlaku ob ulici vse polno revnih kramarjev. Kramarjev?! Ne, še tega imena ne zaslužijo ti prodajavci. Revež si je nakupil za neznamenit znesek razne stare šare, obnošenih obutal, starih pip, zarjavelih nožev, nešteto zvarjeno posodo, skrivljenih žebeljev, koscev železa in predmetov, katerih niti imenovati ne vem, in vso to robo razloži ob ulici pred prodajalnicami ter potrpežljivo čaka ne baš petičnega kupca. Človek bi mislil, da živa duša kaj takega ne kupi. Toda Kitajec predobro pozna skromne potrebe svojih rojakov, zato tudi ve, da ne izloži te stare šare zastoj. V resnici se preživi v mestih ob taki neznameniti prodaji na tisoče in tisoče oseb, ki bi sicer umrle gladi.

Poleg tega zasedejo te že itak tesne prostore prodajavci različnega sadja, vsakovrstnih zelišč in raznoterega sočivja, tako da vstop v prodajalnice ni ravno lahek. Da, celo na ulici so stoli in mize, obložene z raznoterimi stvarmi, največ s sadjem in pecivom. Ako se približa vprežen voz, mož-prodajavec ni v posebni zadregi: zagradi obloženo mizo ter jo postavi na stran, tako nekako kakor naš Martin Krpan tisto hudo zimo svojo kobilico izpred cesarske kočije v debeli sneg. Seveda prenašel pri tem delu Kitajec ni. Treba je mnogo kričanja in upitja, brez katerega Kitajec ničesar ne opravi. Izredno pa se požuri, ako vidi v vozu ali nosilnici kakega ošabnega mandarina ali resnega Evropeca. Že ve, zakaj.

Srečavamo in vidimo različno občinstvo. Zdajpazdaj se pokaže v gneči kaka nosilnica, v kateri sedi mogočen mandarin ali ošaben učenjak ter samozavestno motri z velikanskimi naočniki nevedno ljudstvo. Poleg tega se prerivajo skozi ljudstvo nešteti prodajavci raznih živil, katera nosijo na drogu po ulici semintja, opozarjajoč občinstvo s